

30. huhtikuuta 2022

Hyväksynyt: pääsihteeri

Yhteyshenkilö:

Aleksi Seilonen, humanitaarisen suojelun suunnittelija

aleksi.seilonen@redcross.fi

040-6629428

Jos havaitset ihmiskauppaa tai hyväksikäyttöä

Ihmiskauppa on vakava hyväksikäyttörikos, jossa voi olla kyse esimerkiksi seksuaalisesta tai työvoiman hyväksikäytöstä. Kaikki hyväksikäyttö ei ole ihmiskauppaa, mutta ihminen on silti suojelun tarpeessa ja kyseessä voi olla myös muu rikos.

Tiedon jakaminen on ennaltaehkäisyä

- On tärkeää, että kaikki tietävät, että heillä on oikeus ja he voivat päästä julkisiin palveluihin eivätkä he ole yksityisen hyväntekeväisyyden varassa.
- Rikosuhripäivystyksen eli Rikun esitteet löytyvät mm. ukrainaksi ja venäjäksi. [Palveluesitteet löytyvät eri kielillä Rikosuhripäivystyksen verkkosivuilta \(riku.fi\)](#).

Seurattavia asioita, jotka eivät itsessään merkitse ihmiskauppaa, tai muuta hyväksikäyttörikosta, mutta joihin on hyvä kiinnittää huomiota:

- Joku kertoo, että joutuu tekemään jotain mitä ei haluaisi
- Joku kertoo, että on velkaa auttajalle (esim. majoittajalle tai kuljettajalle)
- Joku kertoo, että häntä on uhkailtu (esim. maahanmuuttoviranomaisilla; kodittomuudella)
- Epämääräiset työsuhteet tai työolosuhteet
- Onko ”todellisuus” jotain muuta kuin ihmisille on kerrottu lähtömaassa
- Edellytetäänkö tai kehoitetaan työhön majoituspaikassa
- Edellytetäänkö majoituksesta vastiketta palvelusten muodossa
- Ymmärtävätkö ihmiset oman tilanteensa – erityisesti, että he voivat hakea suojelua, ja suojelua haettuaan siirtyä vastaanottokeskukseen ja saada joka tapauksessa sosiaalipalvelut ja tarvittavan taloudellisen tuen vastaanottokeskuksen kautta
- Ovatko omat rahat omassa käytössä

Toiminta ihmiskauppaepäilyn syntyessä

- **Toimi harkiten ja kysy matalalla kynnyksellä neuvoa** (esim. Punaisen Ristin työntekijältä). Anonyymisti voi konsultoida myös Rikua tai Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää:
 - o Rikun päivystyspuhelin virka-aikaan: 040-6329293
 - o [Palvelu ihmiskaupan ja lähirikoksen uhrille - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\)](#)
 - o [Yhteydenottolomake - Ihmiskauppa](#) (infopuhelin 029-5463177, auki 24/7)

- Selvitä, onko saatavilla avunsaajan kanssa samaa sukupuolta oleva vapaaehtoinen tai työntekijä. Tämä voi helpottaa asioista kertomista.
- Arvioi onko tila ja tilanne sellainen, että siinä voi keskustella turvallisesti -- voiko ihminen puhua vapaasti? Kuka tulkkaa keskustelua?
- Kuuntele ja ole läsnä (henkinen ensiapu); tee tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä (uhka/riskit, mitä ihminen haluaisi) – älä kuitenkaan kuulustele, utele tai mene yksityiskohtiin. Älä selvitele asiaa muiden, esimerkiksi majoittajan, työnantajan tai perheenjäsenten kanssa.
- Noudata vaitiolovelvollisuutta tarkasti. Toimi vain ihmisen suostumuksella ja kerro tämä hänelle.
- Kerro, että apua tilanteeseen on saatavilla. Anna ihmiselle tietoa, mistä hän saa tarvittaessa luotettavaa apua (esim. Riku, kiireellisessä tilanteessa hätänumero).
- Ohjaa ihminen avun piiriin hänen suostumuksellaan: ehdota ohjaamista ja selvitä mitä se merkitsee. Mikäli ihminen haluaa, ohjaa hänet Punaisen Ristin työntekijälle, tai Rikosuhripäivystykseen, Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, tai poliisille – ohjaaminen tarkoittaa, että välität ihmisen yhteystiedot ja tapaustiedot ja varmistat että ihminen pääsee avun piiriin. Voit myös ottaa avuntarjoajiin yhteyttä yhdessä avunsaajan kanssa tai ehdottaa että ihminen on itse yhteydessä.
- Pyri säilyttämään yhteys esim. sopimalla soitosta tai tapaamisesta myöhemmin.
- Ilmoita joka tapauksessa kaikista epäilyistä toiminnasta vastaavalle ja raportoi tai sovi raportoinnista Punaisen Ristin Tilannekeskukseen (tilannekeskus@punainenristi.fi).
 - o **Älä sisällytä raporttiisi yksityiskohtaisia tietoja tai erityisesti tietoja joista uhri voidaan tunnistaa.**
 - o Mainitse: paikka, hyvin lyhyesti mistä kysymys, kuinka montaa ihmistä koskee.
 - o Kerro miten sinut tavoittaa tarvittaessa.
- **Jos kyseessä on lapsi tai lapsen kohdistuu uhkaa, ota aina yhteys sosiaalipäivystykseen (lastensuojeluilmoitus);** on hyvä keskustella ja kertoa ilmoittamisesta lapsen/vanhemman kanssa, ellei tästä aiheudu vaaraa lapselle.

Lisätietoa:

- [Mitä on ihmiskauppa? - Ihmiskauppa.fi](#)
- [Ihmiskauppa - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\)](#)
- [Työvoiman hyväksikäyttö - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\)](#)
- [Ihmiskaupan uhrin tunnistaminen - Ihmiskauppa.fi](#)
- [Ihmiskaupan uhrin kohtaaminen - Ihmiskauppa](#)
- [Lastensuojeluilmoitus - THL](#)

